NĂM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ 2419 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 11 AVRIL 1925

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Hà-nội và các tỉnh trong xứ Bắc-kỳ	Người ngoại quốc ở Hà-nội	Hải-phòng và Tourane	Hà-nội và Hải-phòng gửi đi các tỉnh	Hà-nội và Hải-phòng gửi đi ngoại quốc	Ngoại quốc
Một năm.	6$00	6$20	6$30	6$35	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	2. 60	2. 00	3. 00	9. 00	»
Sáu tháng.	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	6. 00
Ba tháng.	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 30 le c/m
Par contrat annuel
Par continuation et par insertion. . . . . 0 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái kế-hoạch di dân ở Trung Bắc-kỳ

Chẳng cần phải nói thì bản ai cũng đã thừa biết rằng dân ta ở về hai xứ Trung-kỳ và Bắc-kỳ, ruộng đất nhỏ hẹp mà sinh-xi càng ngày càng đông, cái địa-lợi sinh-sản có chừng thật không đủ cung cấp cho dân sinh-phồn tụ chen-chúc kia tương dưỡng tương sinh mà đều được hưởng cái hạnh-phúc ấm no sung-túc. Ở trong cái thế giới giao-thông phức-tạp này cũng có nhiều dâu nhiều nước chỉ chuyên trọng về công-nghệ thương-nghiệp, đem những hóa-phẩm chế-tạo được, mà đổi lấy những nông-sản cùng nguyên-liệu của các nơi, hoặc mua đi bán lại vật sản xứ này với vật-sản xứ kia mà tòng trung thu lấy cái lợi quyền giao dịch; những dân những nước như thế thì dù dân cũng đông đất cũng chật, mà công-nghệ thương-nghiệp cực kỳ phát phạt thịnh-vượng cũng vẫn dủ trông cậy vào đấy mà được sống lâu giàu bền; nay xét đến cái trình-độ công-thương của dân mình thì lại chưa làm sao có thể có cái mong mỏi như thế được; mấy ngàn năm nay, dân mình chỉ chuyên trị có một nghề làm ruộng, cày sâu cuốc bẫm, quê mùa giản phác, đã thành ẩn là một cái tính chất truyền chủng tự bao giờ đến giờ, mới có trong khoảng vài chục năm nay nhân cái phong trào mới công-chiến thương chiến trong thế-giới tràn trải tới nơi, cái cảnh sinh hoạt lúa đồng nước diếng, cuốc nắng cày mưa mới điểm có một vài đám khói nhà máy nghi-ngút, ngọn cờ hiệu buôn phất phơ của các nhà công-thương ngoại-quốc, người mình cũng vẫn sẵn có cái hoa tay khéo-léo, cái khiếu tinh lanh-lẹn, nghề công-thương cũng đã hơi có phôi thai, nhưng cái tư cách còn nhỏ bé non-nớt quá chừng, chực ra chen vai thích cánh với công-nghệ thương-nghiệp của người, chưa bước chân đã biết là thế nào cũng phải vấp phải ngã, bỏ nghề quen mà làm nghề lạ là một sự rất cuống dại mà lại rất khó khăn, công-nghệ thương-nghiệp thật chưa mong gì phát-đạt thịnh-vượng được ở xứ mình thì hết thảy dân-sinh quốc-kế trong một cái nông-quốc tối cổ này rút lại cũng chỉ có bám chặt ở trên hòn đất, mà cái đất của mình không phải là đã thật lực kiệt lợi cùng, không sao dung dưỡng nổi một đám người mình cho đủ phong-lưu sung-sướng; thử lật bản địa dư lý-tải của xứ mình ra mà xem đi ngẫm lại, ở Bắc-kỳ thì suốt mấy tỉnh từ trung du đi-thượng, ở Trung-kỳ thì cả một giải giáp ngoằn, ở Nam-kỳ thì khắp các hạt miền tây còn biết bao nhiêu là đồi rậy mênh-mông, đồng điền bát-ngát, những chỗ sơn-lâm chướng-khí, hút gió đèo-heo, bây giờ cho là thung lũng của hùm beo, hang hầm của rắn rết đó biết đâu chẳng là những đụn thóc kho vàng, rừng tiền bể bạc mai sau, ấy là chưa kể lại còn cả cơ man vạn mẫu những thổ-địa cao-du của Cao-miên Ai-lao nữa cũng đều là nơi thực dân rất tốt, tạo vật vẫn để dành sẵn cho người mình; nếu khai thác được hết, khẩn tịch thành công thì đó tức là cái bảo-tàng không bao giờ vơi, cái lợi-nguyên không bao giờ cạn của dân mình nước mình thừa đủ mà tha hồ hưởng dụng.

Ấy cái tình-thế tất-nhiên là sinh-kế của dân mình chưa có thể trông cậy về công thương mà còn phải nương nhờ về ruộng đất, mà ruộng đất trong một xứ mình, nơi thì địa-lợi không đủ nuôi người, nơi thì nhân công không có mở đất như thế, thì cái việc hưng-lợi thứ nhất trong xứ này mà nói cho đúng thì chính là cái phương cứu bần tối cấp nữa, là sự di dân mở đất không còn gì cần hơn mà cũng không còn gì tiện hơn vậy.

Việc di dân mở đất ở xứ này thật là cần, thật là tiện, ai cũng rõ biết như thế, mà ai cũng công-nhận như thế, mấy năm nay, các nhà kiến-thức trong nước đã nhiều người xướng kì bởi cái nghị ấy; ngay trong tờ báo này cũng từng nói nọ nói miệng viết cùng bút, bàn đi luận lại chẳng thiếu một cách gì; các nhà có thế-lực, có tư-bản cũng ít ai còn chịu giữ cái lối doanh-nghiệp hẹp-hòi nhỏ mọn như xưa, mà cũng đã có nhiều nhà lập ấp khẩn điền, ruộng bể-ruộng rừng ngoài các ông chủ đồn-điền Tây cũng đã thấy lác-đác có năm ba ông chủ đồn-điền An-nam, đem tiền ngàn bạc muôn mà kinh-doanh khai phá ở tận nơi rừng xanh núi đỏ; chẳng những thế, đến những kẻ thôn-dân ngu-nhát, xưa nay một bước không ra khỏi cửa ngõ, kiến-thức không vượt qua ngọn tre đầu làng, cái tính chất an thổ trọng thiên quanh năm suốt đời chỉ loanh quanh quẩn-quít với nhà cửa vợ con, giáp phe làng xóm, mà nay vì cái sinh-kế bức-bách, bụng dói đầu gối phải bỏ, cũng đã thấy nhiều người không sợ lam chướng, không ngại xa-xôi, đi đâu cũng đi, miễn cho có công ăn việc làm không quản gì xa cửa xa nhà, không thẹn gì bỏ làng bỏ xóm nữa, không thấy ở Cao-bằng, Tuyên-quang, Thái-nguyên, Hòn-gai, kéo nhau đi khai mỏ mỏ than, người đông như kiến cỏ, lại xa đến đồn-điền Lộc-ninh, đường xe-hỏa Hương-sơn cũng dắt-díu từng trăm từng ngàn phu xông pha vạn thủy thiên sơn để đổi hạt nước mắt bát mồ-hôi lấy ti-đinh đồng tiền nắm gạo, xa nữa đến Nouvelle Ca'édonie, đến Hébrides, sống nhờ đất khách, chết táng quê người, cái thân béo nỗi mây chìm sau này thế nào chưa biết mà cũng vì cái cơ hàn thiết thân trước mắt, đành vượt biển ra khơi bỏng con bế cái, phó hết thân gia tính-mệnh ở tay người mà không chút ngần-ngừ cố luyến dấy ư? Dân sẵn bụng đi đi, đất nhiều nơi khẩn được, các nhà kiến-thức, các nhà tư-bản, cơ-hồ suốt nước đều hô-hào cổ-vũ về một sự di dân khẩn đất là cái sự rất cần mà rất tiện cho sinh-kế dân ta bây giờ, mà thực ra thì sự di dân khẩn đất ở xứ ta quả chưa thấy cái gì là thành-hiệu cả. Tại làm sao thế? Trong một bài sau sẽ xin cử sở-kiến mà giải bày khúc-chiết để chất-chính cùng các đấng hữu tâm nhân.

T.

Âu-châu điện-tín

Điện-báo Havas
Ngày 8 Avril 1925

Việc đại-úy Sadoul

Tòa án binh ở Orléans tha M. Sadoul bị can về việc bỏ quân-ngũ đi sang bên thù.

Hiện tình tài-chánh nước Pháp

Ông tiên-thân ấy-viên sở chi thu ở nguyên-lão nghị-việc có nói đã hai năm nay, số tiền nhà ngân-hàng ứng cho ngân quỹ quá hai nghìn triệu.

Việc trường đại-học luật-pháp tại nguyên-lão nghị-viện

Vì việc xảy ra tại trường đại-học luật-pháp, nguyên-lão bỏ 138 phiếu, định giảm lương bổng quan thượng-thư đi 100 quan, để tỏ ý bất bình về việc ấy. Số phiếu không thuận việc ấy là 134.

Ngày 9 avril 1925

Hộn tình chính trị nước Pháp

Các báo nội hiện tình chính trị có bề ngay ngáp.

Các báo về đảng phản đối tòa nội các nói cái tình trạng đổ vỡ mãi không được, tất phải giải quyết mới xong.

Báo Echo, Paris nói M. Herriot quyết xin hai nghị viện nếu công việc có cần ra, thì sẽ làm việc cả đêm ngày hôm thứ sáu sang ngày thứ bảy để quyết định về bản dự án tài chánh cho xong.

Việc ở phần Maroc của Tây ban nha

Ab. del Krim là chúa quân khởi nghịch chết. Em ruột lên lên cầm quyền thay.

Võ-tuyến-điện Indopacifi
Ngày 10 Avril 1925

Số chi thu tại nguyên-lão nghị-viện

Nguyên-lão nghị-viện đã bàn về số chi thu của bộ học-vụ. Quan Herriot đem việc tăng mấy khoản chi tiêu, trình nguyên-lão nghị-việc bỏ phiếu tín nhiệm hay không. Nguyên-lão bỏ 142 phiếu tín nhiệm, số phiếu không ưng thuận là 140 phiếu.

Thứ-dân nghị-viện với tòa nội-các

Ông nghị viên tiên-thân ấy-viên sở chi thu ở thứ-dân nghị-viện điện đình với M. Monzie và M. Blum để soạn một bản dự án mới nay mai đệ trình hội-đồng tài-chính xem xét.

Hội-đồng của tòa nội-các

M. Painlevé hội-nghị với quan Herriot chiều hôm qua. Xong đến MM. Renandel, Paul Boncour và Auriol. Sau tòa nội các hội-nghị.

Quan thượng-thư tài-chính tuyên bố rằng tin đồn M. Robinsou quản đốc nhà Đại-pháp ngân-hàng từ chức là một tin đồn sai.

Mối bản dự án của ông Loucheur

Ông Loucheur trần-thuyết tại mật cuộc hội-nghị của các chánh-đoàn về các đảng thắng số tại nghị-viện về một bản dự án tài-chính mới. Trong bản dự án mới ấy định tăng khoản thuế lợi tức gấp đôi lên và tăng các khoản thuế xa xỉ. Lại có định tính toán lại các trái phiếu cho được lợi cho ngân quỹ. Các chánh đoàn đều ưng thuận bản dự án ấy, cả đảng xã hội cũng vậy.

Việc tuyển cử tổng-thống ở nước Đức

Thống chế Hendenbourg nhận lời các hữu đảng đem ra ứng cử tổng thống.

Một nhà máy nổ bể một trăm cái nhà

Một nhà máy chế pháo ở Massachusetts (Hoa-kỳ) nổ. Một trăm cái nhà bị hủy-hoại. Nhiều người chết.

VIỆC XẢY RA Ở TRƯỜNG ĐẠI-HỌC LUẬT-PHÁP PARIS MỚI RỒI

Trong điện báo Âu-châu mới đây, có nói việc xảy ra ở trường đại học pháp-luật, mà ông giáo-sư thứ nhất bị đình chức, nhưng không nói rõ đầu đuôi câu chuyện làm sao, nay cứ theo các báo bên Pháp mới sang, thì đại để việc ấy như sau này:

Nguyên ở trường đại-học có khuyết một viên giáo-sư về khoa công pháp năm thứ ba, cứ theo như lệ thường ở trường đại-học thì hội-đồng quản-trị có cử M. Le Fur đề bổ vào chân ấy.

Quan thượng-thư bộ học-vụ không vì lời của hội-đồng quản-trị, có cử M. Scelle vào chức ấy. Việc ấy hội-đồng quản trị và ông giáo-sư thứ nhất rất lấy làm không bằng lòng và học-sinh ở trường đại-học nhiều người cũng vì cảnh vợ, hội-đồng quản-trị và ông giáo-sư thứ nhất.

Trong khi ấy ở đại-học-đường thấy có phát giấy khuyến học-sinh hễ bữa ông giáo-sư mới đến nên biểu tình bất phục.

M. Scelle thấy cái tình hình như thế cũng không đến dạy học, sau nghe đâu vì có lệnh của quan thượng-thư cưỡng bách thì ông mới đến, nhưng bữa ông đến thì có lính cảnh-sát gin giữ cho để dạy học, học-sinh và lính cảnh sát hai bên xung đột nhau, 56 người lính cảnh-sát bị thương, ba chục người học-sinh bị bắt.

Còn như cái thái-độ của hai nghị-viện đối với việc ấy, thì trước đây có tin rằng thứ-dân nghị-viện tỏ lòng tín cậy tòa nội-các trong việc trừng trị những người quấy rối và ngày hôm qua lại có tin rằng nguyên-lão nghị-viện bỏ 138 về giảm lương bổng quan thượng-thư 100 quan để tỏ ý bất bình về việc xảy ra ở đại-học đường mới rồi.

Trong điện báo Reuter lại có tin sau này: Việc bổ ông giáo sư Georges Scelle, thư-ký chính ngạch ở bộ tư-pháp và là một nhà có tiếng trong đảng xã-hội, vào chức giáo sư ban luật pháp quốc-tế ở đại-học-đường Paris, làm cho học-sinh ở quartier latin xung đột lẫn nhau, nhiều người bị thương. Học sinh về đảng quân-chủ và về đảng phản đối hoa nội-các cho việ ấy là một việc thiên về đường chính-trị. Bởi ấy chiếm lấy nhà đại-giảng, lấy các đồ chắn các cửa ngõ, ngăn trở không cho ông Scelle dạy học. Sau họ xung đột với bọn học-sinh về đảng tòa nội-các, ở ngoài học-đường. Lính cảnh-sát phải can thiệp vào và đảng công-sản cũng dự vào cuộc náo động ấy. Học-sinh bị đẹp tan rồi lại họp nhau lại mà đánh lính cảnh-sát. Sau mãi mới dẹp yên được. Hai chục học-sinh bị thương và ba chục người bị bắt. Năm mươi tư người lính cảnh-sát bị thương, nhiều người nặng.

Tin Trung-hoa

Việc kỷ niệm Tôn-Văn

Vì có lời kiến nghị đổi Tá sơn công viên ở Nam-kinh làm Trung-sơn công viên để kỷ niệm công đức Tôn-Văn, thì ngày mồng một avril vừa rồi các tướng lĩnh ở Giang-tô là Bạch-bảo-San và Trần-điêu-Nguyên có điện về chính phủ Bắc-kinh phản đối. Nói công viên ấy là của quan quan bỏ tiền riêng ra dựng nên thứ không phải là tiền công khoản của chính-phủ. Vậy xin ngăn việc đổi tên ấy đi.

Vấn đề liên trị

Ngày 30 mars Đoàn-kỳ-Thụy có đến cho Triệu-hằng Địch ở Hồ-nam và Đường-kế-Nghiêu ở Vân-nam rằng cái vấn đề liên tỉnh tự trị Đoàn thực bền đồng-tình, nhưng phải sao cho mau được thực hành, không thì gọi là liên tỉnh tự chỉ lại là cái mối xâm nhiễu nhau mà thôi. Vậy xin cùng lòng cùng gắng cho chóng tới mục đích.

Việc Đoàn kỳ-Thụy tế Tôn-Văn

Đoàn-kỳ Thụy đã định ngày 24 mars đến Trung-ương công viên tế Tôn-Văn. Ngày hôm ấy, đọc đường đã đặt quân linh giàn giữ rất nghiêm ngặt. Sau Đoàn lại vì lẽ riêng cử quan tổng trưởng bộ nội-vụ là Càng-tâm-Trạm đến tế thay.

Vì lẽ Đoàn không đi, nên có nhiều lời chỉ nghị, người nói thế nọ, người nói thế kia. Sau nghe có tin nói là 11 giờ hôm ấy Đoàn đương sắm sửa để đi tế nhưng bỗng tiếp được điện thoại của người nào không đăng quốc dân muốn có ý khác, nếu Đoàn ra đi sẽ gặp sự nguy hiểm chăng. Lại có người nói nếu Đoàn ra tế thì sợ bọn thanh niên trong đảng quốc dân có khi hung hăng, lại nói có chân gì vệ lễ chăng. Nhân lấy lễ đến, họ lấy cách lăng-bạo mà đãi, thì làm sao, không bằng cho người đi thay là hơn. Vì vậy nên Đoàn không đi nữa, mà cho Càng-tâm-Trạm đi thay.

Bọn thanh niên quốc-dân đảng thấy thế lại nói là Đoàn đối với Tôn không có lòng thành kính.

Nhân-sĩ nước Tàu đối với Tôn Văn

Từ hôm Tôn-Văn mất, các nhân-sĩ nước Tàu, nhiều người đến Bắc kinh viếng thăm, ai nấy đều có thơ hay câu đối khóc Tôn. Như những câu sau này:

Diên-toại cận Minh đế cố-lăng, tự hữu giang-sơn cung trở đậu.

Sử Thiên tác Đạng-vương bản kỷ, bất giao thành bại luận anh-hùng.

Thành bại hà tác luận, dân quốc khai sơn, nhất sinh sự nghiệp tại cách mệnh.

Vinh ai thùy đức tự, ý Ninh chẳng vũ, thiên hạ anh hùng duy sử quân.

Cách mệnh thập xương tiên, tích quân phá-hoại tâm trường, như tư liêu cục.

Duy tân quân phụ học, thử ngã bản lai diện mục, vị đắc xu thời.

Có câu sau này của Trần-quyền-Minh:

Duy anh hùng năng sát nhân hoạt nhân, công thì tội khởi, lưu đắc thiên thu thanh sử tại.

Dữ cố nhân tăng tại chiến tam chiến, công tính tư nghị, toàn bằng nhất thốn xích tâm tri.

Điện báo Indopacifi

Một vị giáo-sư bị giặc bắt đã được tha

Linh mục Caipelle, là một nhà truyền giáo nước Bỉ bị thổ-phỉ bắt ngày 21 janvier mới được tha, và đã tới Paoton ngày 8 avril.

Vì có một vị phải bộ đến tận nơi điều đình mà linh mục được tha. Trong phái bộ ấy có đại-úy Roques, ấy-viên binh vụ nước Pháp, M. Shoetoo, về bộ sứ-thần nước Bỉ, và một viên đại-biểu của ngoại-giao-bộ.

NHÀN ĐÀM

Cái gì dữ nhất?

Ở trên rừng ít điều hổ báo là dữ nhất; đã đành ở trên rừng thì thế, nhưng ở đồng bằng thì cái gì dữ nhất nào?

— À hay lại các bà sư-tử-cái chứ gì! — Không! các bà ấy tuy có vỡ chồng, song có ăn thịt chồng bao giờ mà bảo dữ? Vậy thì ở đồng-bằng cái gì dữ nhất?

— Nghĩ đi nghĩ lại thì có lẽ cái xe ô-tô...!...

Cường-sỹ

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Thưa ngài, tôi có một việc như sau này, nhờ quí báo chỉ bảo cho, tôi xin minh cảm lắm:

Nguyên tôi có mua được một cái trại và một khu ruộng mười mẫu. Trong trại có nhà cửa, chuồng trâu, bò, cây cối đủ cả. Nay tôi cho lên X. thuê cả trại và ruộng để ở cày cấy giống giọt.

Khi thuê lên X. cũng làm cái giấy hợp-đồng là thuê trại và ruộng của tôi để làm ăn nếu có xảy ra sự gì thì lên X xin chịu trách-nhiệm.

1. Nếu bây giờ có kẻ nào không bằng lòng tôi mà bỏ cái gì phi-pháp vào đám phần trại của tôi, thì tôi có phải chịu trách-nhiệm không?

2. Nếu người trông nom cái trại của tôi (tức là lên X) không được cẩn thận, thì tôi X. có phải e ju trách-nhiệm không?

3. Khi lên X. thuê mà làm giấy hợp-đồng như thế có đủ lẽ không?

Công việc như thế, xin quí báo làm phúc mà chỉ bảo cho mình bạch tôi lấy làm minh cảm vô cùng.

TRẢ LỜI. — Tờ hợp-đồng làm như thế cũng được. Vậy trong trại có xảy ra sự gì thì người thuê phải chịu trách-nhiệm.

Còn thuốc phiện với rượu lậu thì các-phủ định ngày 15 octobre 1921 có định như sau này:

1. Rượu. Điều 94. « Hễ bắt được chứa những chất ngâm hay là lên men (như cơm gạo, các thứ quả, mật, vân vân) hay là bắt được có cái nồi nấu rượu hay một thứ phần nồi thì phạm vào thể lệ cất rượu ».

2. Thuốc phiện. — Điều 34. « Phàm người nào bắt được chứa một thứ thuốc phiện nào không phải là thuốc lý mà không có giấy phép thì sẽ phải phạt bạc từ 500 quan đến 2000 quan và phải giam từ 2 tháng đến 5 năm. Thuốc phiện lý sẽ phải [illegible]

Một buổi chơi xuân

(*Tiếp theo*)

Đi đến đền Trình-nữ phải qua hội chùa Thái-đào. Hội chùa này cũng như các hội chùa khác, chỉ người lại xem người mà thôi. Già, trẻ, lớn, bé, nữ tử, nam-thanh đứng chật cả trong chùa và ngoài cửa chùa. Các vãi và những đàn bà con gái ở các làng gần đấy cứ từng bọn tiến gạo kéo nhau đến lễ phật rồi ăn cỗ chay; ăn xong lúc ra về thì các vãi lấng sở lại đưa trầu mời và bắt tiền những câu rất thô-vị, có khi đến hàng giờ mà dòng dằng vẫn chưa nỡ rời tay. Các cụ già chưa từng được biết nhau, cứ lỉ cỉ cãi dây tôn-giáo nọ liên-lạc lại với nhau, thế mà lúc tiễn-biệt bịn-rịn ra được những tình-tứ rất nồng nàn. Học-hạnh được những lời nói rất mặn, trưởng chừng xuất tự tình-thực, chứ không có lí gì là kiểu-tình cả, khác nào như lúc bấy giờ các cụ đã sạch mùi trần-tục mà tâm-thần thì vơ vẩn ở cõi nát-bàn, non Thứu-linh vậy. Còn những cô thôn-nữ yếm hoa-hiên giải lụa điều kia thì đến cảy để làm gì? Lễ Phật chăng? Vị tất đã phải, vì xem ra nhiều cô hình như miễn-cưỡng mà đứng trước Phật đường, vì nếu là tâm thành cầu Phật thì sao lại còn thấy gió cái thói cười hoa cợt liễu ở trước cửa Phật làm gì. Lại kia ở nơi chùa e iễn sao lại có cái cảnh tượng nghịch mắt thế kia! Chỗ này mấy cậu công-tử ăn mặc ra dáng thị-thành, cùng mấy à ngả nghiêng cười cợt, trông rất sỗ sàng; chỗ kia lại mấy chú quyền công vai à khoác vai kề má, chẳng chút sượng sùng; lại chỗ kia bên giai bên gái, giọng cao giọng thấp, lẫn bồng xuống chìm những câu phong-tình khả ố. Hay là các cô đến đây mục-đích chỉ có thế thôi ư? Ôi! cái thói tang-gian bộc-thượng thịnh-hành đến thế thì thôi! Tưởng rằng ở chốn thôn-quê, phong-tục chưa đến nỗi đồi-bại như thế, ngờ đâu cái thói Trịnh-vệ có phần lại lệ hơn những chỗ phồn hoa.

Đứng mãi trong cái luồng không-khí ô-nhiễm ấy mà trông những cảnh tượng xấu xa kia thì chỉ tiêm gợi cái lỗi ái-cầm cho mình mà thôi, kỳ-già bèn dủ người bạn đến đền Trình-nữ. Đền trông không có gì là về trang-lệ cả, có một gian, ở trên sườn một cái đồi, ngay bên bờ đường Phú-lạng-thương đi Lục-nam, thuộc địa phận xã Thái-đào, phủ Lạng-giang, khách qua lại thường không mấy người chú ý đến. Trong đền ở giữa một cái bệ để đầy những vàng hương mũ mã, và một cái bình hương thật to, hai bên treo nào hài, nào nón, ở trên tường một cái liễn sơn son chữ vàng đỏ chói, trải qua mấy cuộc tang-thương mà nét vàng còn đỏ chưa phai, rành rành mấy chữ:

« Sắc tứ Hà-thị Trinh nữ; thị Biên, Bắc-ninh trấn, Lạng-giang phủ, Phượng-nhãn huyện, Thái-đào xã, nữ giả, thủ trinh dĩ tử, bất vi cường bạo sở ô; đắc tự tinh-diệu vi thiên-hạ chi trinh khuyến. — Minh-mệnh nhị niên, lục nguyệt cát nhật. »

Hai bên có đôi câu đối:

« Giám thử đan-tâm, kim biển sổ hàng quang nhật nguyệt,
Ai hồn nhiên sinh-khí, sùng từ nhất tốc đối sơn-xuyên. »

Ở trên tường, những nét thơ của khách văn-nhân đã vịnh đã quệt với trăm đi mà vẫn còn hẳn lại. Nhân bình-phẩm một bài thơ mới đề ở đó, người bạn tôi có đọc cho nghe một bài thơ đến nay vẫn còn truyền tụng của quan nguyên Đốc học Bắc-giang Trần-xuân-Thiều thơ rằng:

« *Nhất trình gia đề vạn kim khan,*
« *Hiếm giả vô tình đoán diệc nan.*
« *Liễu chất bỗ tư khinh tự thảo,*
« *Bàng tâm ngọc tiết trọng tư san.*
« *Cần ba sắc huyền Longchương hạ*
« *Trâm nhị hương-phù Phụng-thành-gian*
« *Miếu ngoại tùng-thu đình quá khách.*
« *Kim lai cổ vãng kỷ hồng-nhan?*

Lại thuật luôn cho nghe cái lịch-sử của nàng Hà-thị Biên như sau này: Nàng Hà-thị năm ấy xuân xanh chừng độ đôi chín, tuy không có cái nhan sắc hoa nhường nguyệt thẹn như ai, nhưng cũng có cái dáng mĩ-miều một người thôn-nữ. Một hôm vào khe núi cắt cỏ gặp một chàng kia cũng đang cắt cỏ ở đấy. Khe núi vắng tanh, đoái sau trông trước, chỉ có một mình với ả kia, tưởng rằng muốn sao được vậy, chàng này bỗng dưng dùng nỗi bệnh Tê-uyên bèn lại buông lời trêu hoa ghẹo nguyệt, toan nắm lấy mây mưa một trận cho thỏa tấm lòng ao ước bấy lâu. Nhưng nàng nào phải như ai, là tuồng ong bướm mà coi cỏ cây trình đề tựa như bầu ao, nên vẫn khăng khăng một dạ, quyết không để cho cái tấm thân trong sạch phải quân cường-bạo làm nhơ nhuốc. Chàng kia nóng tiết, cái ngọn lửa dục-tình nhiệt-độ đã cao, bèn ôm chặt lấy nàng, kẻ liềm vào cỏ, tưởng rằng dọa đó mà thôi, nào ngờ nàng hết sức giãng ra; thì thôi! cái lưỡi liềm vô hình kia đã cứa đứt cổ nàng mà đưa trinh hồn nàng về nơi chín suối! Thương thay! Chàng kia lưỡng cuống, không ngờ rằng nàng lại coi chữ trinh đáng giá nghìn vàng mà rẻ cái tính-mệnh như thế, nên với vàng đem vùi nàng vào trong một chỗ khe núi rất kín đáo; nhưng oan hồn hiển, nàng liền báo mộng cho quan sở-tại. Quan sở-tại lập tức một mặt cho đi tìm thi-thể nàng, một mặt sức lý dịch bắt đem những liềm trong làng mình lên mà khám xét. Trong mấy trăm cái liềm chưa chửa giờ ra, có một cái đúc những rỏi hậu, quan liền bắt tên có liềm ấy tra xét, rồi làm án tử vào hộ. Đức Minh-mệnh thấy nàng Hà-thị trinh tiết như thế mà bị tuác oan như vậy bèn bèn phong cho một tấm bia vàng và bắt dân p ải lập đền thờ để treo cái gương trinh bạch cho người đời. Hồn nàng Hà-thị ở dưới suối vàng chắc cũng vì thế mà được thỏa vậy.

Ôi! Hồn ngọc qui mà không gặp được người biết ngọc bao giờ có được giá cao, nàng Hà-thị kia nếu không gặp được cảnh-ngộ khó khăn mà không biết coi cái tử-chất liễu-bồ nhẹ như cỏ, cái tấm lòng trinh-bạch nặng như non, thì lấy cái thân phận một người thôn-nữ, bao giờ đứng được đến tai cửu-trùng, mà được đời đời hương khói, thiên-cổ lưu truyền trên sông Thương nơi Phượng này. Nàng than ôi! ta càng nghĩ đến nàng bao nhiêu, càng ngậm ngùi bấy nhiêu. Ta ngậm ngùi có phải là vì thương nàng mệnh bạc đâu, chính là vì cái nông nỗi thờ ơ với nàng của người đời vậy. Kia những bọn quần sồi lũ năm lũ bảy rầm rập đi qua miếu nàng kia, có ai thèm đưa mắt nhìn vào đâu, có ai thèm nói đến tên nàng đâu, hình như họ sợ nàng sẽ lên cái giọng nghiêm khắc mà mắng mỏ họ, mà bên cái sầu của họ ra vậy. Phải, họ còn sốt sắng đi đến đâu hỏi chùa kia để mà cười trăng cợt gió, để mà nhấu liễu nhủ đào, gợi cái lòng dâm đãng bại thương phong hóa của bọn nam-nhi nhan nhản ra kia, những cảnh-tượng trai bèn gái cạnh ở dưới gốc cây kia những cái khoái lạc chạm vai thích cánh ở trên con đường hẹp hòi kia đã làm mờ mắt họ mất rồi, còn bụng dạ nào mà biết đến nàng nữa! Ta ngậm ngùi có phải là vì miễn nàng đây tai hương linh khói tản, mà chàng đăng kia thì khói hương nghi ngút đâu, chính là vì chữ trinh ở đời này vậy. Chữ trinh! chữ trinh! qui hóa thay chữ trinh! tốt đẹp thay chữ trinh! Xưa kia người ta sùng bái người như một vị thần, rồi chẳng bao lâu có lẽ người ta rẻ rúng người như cơm nếp nát; xưa kia thì khắp kẻ chợ nhà quê, tư đ a bắt cứa đến người khuê các đều trọng người hơn tính-mệnh, rồi đây thì khắp nhà quê kẻ chợ, từ người khuê-các đến đứa bắt cứa có lẽ coi người như rẻ rách chổi cùn, mà cái tên người không khéo thì đến lịch-sử ở trong cái xã-hội mà cột cương-thường đang xiêu lệch, nền đạo đức đang lung lay này mất thôi! Nàng Hà-thị cũng các vì Trinh-nữ hồn có khôn thiêng tưởng nên bồi đắp cho cái gốc trinh-thực kia được chặt chẽ vững vàng thì t ật là may cho phong hóa vậy.

Về đến nhà, cầm bút tự-thuật cuộc đi chơi này, gọi là ghi lấy một buổi cũng chơi xuân đang khi mọi người chơi xuân.

P.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 18 độ
15 giờ 19 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Avril 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 78.

Tin tàu. — Tàu *Songbo* khởi hành ở Hải-phòng đi Hong-kong qua Hoihow và Konang-tcheou wan ngày chủ nhật 12 avril hồi 6 giờ.

Tàu sang Pháp. — Tàu *Azay-le Rideau* mang thư sang Pháp, trừ những thư và hộp rỏ khai giá không kể, đến ngày thứ năm 16 avril hồi 18 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Saigon rồi sang Pháp. Các thư-từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong c uyền xe hỏa 6 giờ 20 sáng hôm 16 avril.

Tàu *Tonkin* mang tất cả các thư từ sang P ap, đến ngày thứ hai 13 avril hồi 9 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Hải-phòng chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 12 avril.

Ngày quan Toàn-quyền về qui-quốc. — Quan Toàn-quyền Merlin và qui phu-nhân đến ngày 15 avril này sẽ từ biệt Hanoi đi đường bộ vào Saigon. Sáng sớm ấy hồi 11 giờ 30 ngài sẽ ở phủ Toàn-quyền khởi-hành bằng xe ô-tô.

Phủ Toàn-quyền. — M. Giudicelli quan cai-trị hạng ba mới bổ vào phủ Toàn-quyền thì nay sung chức chánh phòng thư-ký tại sở Pháp-lợt.

Nha Học-chính Đông-pháp. — M. Crayssac quan phó cai trị hạng nhất tổng-sự tại nha Học-chính Đông-pháp, nay kiêm thêm cả chức chánh Hội-đồng soạn sách học và bảng treo tường thay M. Rosmann giáo-học thượng hạng hạng nhì bực đệ nhất cấp xin từ chức chánh hội-đồng ấy.

Cuộc thi xe đạp chạy Haiphong vừa đi vừa về. — Đến ngày chủ nhật 19 avril sẽ có cuộc thi xe đ-p chạy từ Hanoi đi Haiphong và Haiphong về Hanoi. Trong số ngày mai bản báo sẽ đăng chương-trình.

Cần dùng một người thợ biết chữa máy ô tô thực giỏi. Nếu biết cả máy tiện càng hay. Phải có giấy chứng-chỉ tốt mới được.

Hỏi tại: số 53, phố Cửa bắc, (Bd Carnot), Hanoi.

Xà-phòng « GADY »

có chất Glycérine

Mỗi bánh: 0$20

BÁN TẠI:

Hiệu Bào-chế MONTÈS, Hanoi

HIỆU BÀO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

MÀU MỖI QUYỂN MẪU MANG ĐI (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Thi bằng cao đẳng tiểu học Tây.
— Nha Học-chính báo cho các thí sinh bằng tiểu học Tây (Brevet Elémentaire) và bằng cao đẳng tiểu học Tây (Brevet d'enseignement primaire supérieur) biết rằng cứ theo các thể lệ trong nghị-định của quan Học-bộ Thượng-thư ngày 9 février 1925 là nghị định bắt đầu thi hành ở trước địa từ năm nay cũng như bên Pháp thì các kỳ thi viết, thi vấn đáp và thi thực hành của kỳ thi bằng cao đẳng tiểu học Tây (B.E.P.S.) ban phổ thông, cũng giống như các kỳ thi viết, thi vấn đáp và thi thực-hành ở kỳ thi bằng tiểu học Tây (B.E).

Nhưng ngoài các bài thi chung các thí-sinh thi bằng cao đẳng tiểu học Tây ban phổ thông, lại phải thi thêm các bài sau này:

1° Về kỳ thi viết thì thi một bài dịch nghĩa (version) xoàng bằng một thứ tiếng sinh ngữ (langues vivantes), chỉ được dùng tự-vị tiếng ngoại quốc thôi.

2° Về kỳ vấn đáp thì thi một kỳ nói chuyện bằng thứ tiếng sinh ngữ.

3 Một kỳ thi thực hành bằng khoa thủ công (các nam-thí-sinh thời làm đồ gỗ, đồ sắt hay đồ nặn bằng đất thó cho tây ở ọn; các nữ thí-sinh thì khâu cắt).

Còn các thí sinh bằng cao đẳng tiểu học về ban canh nông, kỹ nghệ, thương mại, văn vân thì có bài thi riêng.

Các thí-sinh đi thi năm nào thì hạn tuổi tính đến ngày 1er janvier năm ấy phải đủ 15 tuổi trở lên. Nhưng mà các thí-sinh nào khi vào học năm thứ nhất các trường cao đẳng tiểu học và các lớp thành chung Pháp (cours complémentaires) tính đến ngày 31 décembre 1922, 1923 1924 chưa được đủ 12 tuổi, thì cũng được phép đi thi bằng cao đẳng tiểu học năm 1925, 1926, và 1927, dù tính đến ngày 1er janvier các năm ấy chưa đủ 15 tuổi, cũng được.

Các thí sinh phải đệ đơn nha Học-chính Bắc kỳ (Direction locale de l'Enseignement au Tonkin) các giấy má sau này bạn đến ngày 9 mai 1925 là cùng:

1° Một là đơn xin ứng thi làm vào giấy tiu chỉ, do thí sinh viết và ký tên, nói rõ xin thi vào ban nào.

2° Trích lục bản k ai sinh.

3° Quyển sổ của trường học cấp c o (livret scolaire).

Các thí sinh trúng tuyển thì sẽ được lĩnh cả bằng tiểu học tây (B.E) và bằng cao đẳng tiểu học tây (B.E.P.S.) nữa.

Cả hai kỳ thi ấy đều thi tại Hanoi ngày 25 mai tới nơi này.

Những người đi thi nên biết. — Tuân như cái t ể lệ trong đạo nghị-định ngày 25 décembre 1924 của quan toàn-quyền, phàm các thí sinh đi thi các bằng cao-đẳng tiểu-học, bằng trung-học Pháp hoặc Pháp-Việt, hễ khi nào đến đơn ứng thi thì phải để nộp cả quyển sổ của trường học (livret scolaire) cấp cho mình.

Các học-trò trường tư-thục thì quyển sổ tay ấy do các ông giáo các trường ấy làm mà ông chưởng giáo các trường ấy kiểm soát lại. Chữ ký của các ông chủ các trường tư thì phải trình quan nhận thực.

Còn các học-trò học ở nhà thì các ông giáo dạy riêng ở nhà phải liệu sức học của họ mà phê điểm, cuối năm giáo cho quyển sổ phê điểm ấy thay cho quyển sổ tay. Các thầy dạy riêng ở nhà có vẫn bằng gì thì phải biên vào đấy và chữ ký cũng phải trình quan nhận thực.

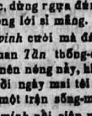
Quyển sổ tay trường học (livret scolaire) phải làm đúng như kiểu đã định ở sau nghị-định nói trên kia, phải nói rõ mỗi năm chương trình của học-trò học thế nào và mỗi khoa học sự kết quả của mỗi học-trò ra làm sao.

Các quyển sổ tay ấy hội-đồng sát hạch các kỳ thi sẽ xét đến và sổ ấy biên tốt xấu thế nào sẽ có quan hệ c o sự được nộng của học-trò nữa.

Muốn bán mấy con chó săn giống thực tốt (pur sang).

Hỏi tại M. Saurda a, Hôtel Terminus Hanoi

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU GAN-CÁ-VIÊN
(*Capsules huile de foie de morue*)

Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ: 0$90

地 所 銀 行
東 京 代 言 部 組 織 改 良 借 家 借 地 會 社

Muốn cho con cái được thông minh sáng láng, nên cho ăn

Quan Boc-to Bi-co-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh cốt thống, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, tê, đau mắt, các chứng cảm trở-hơn.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Đà, số nhà 12, Hanoi. Dây nói 264.

Quan Bác-sĩ có cả nhà cho người đi ngoài tỉnh đến nằm, ai cần thì hỏi

Việc nghĩa-quyên giúp người bị lụt ở Bắc-kỳ. — Số tiền quyên về việc nước lụt tại phủ Thống-sứ chỉ thu tính đến ngày 8 avril 1925 như sau này:

Số tiền thu tổng-cộng là 125.764$61

Số tiền chi-tiêu:

Tiền gửi đi các tỉnh:

Số tiền gửi đi trước. . 73.533,00
Số tiền gửi đi Hưng-yên. 18 000,00
Tiền đóng gạo ở Hanoi 11.144,00

Cộng là. . . . . 102.677$00

Tiền còn gửi tại nhà ngân-hàng Đông-dương. . . 23.087$61

Thi bằng Sơ-học yếu-lược — Tự hôm nọ đến nay, hết thầy học-trò các trường khắp cả cõi thì quê đều rỗi rít sẽ sửa lấy giấy má, chụp ảnh, gửi đơn, để đi thi bằng Sơ-học yếu-lược. Bởi rồi ra ết là các cậu học-trò định đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt (certificat d'études primaires Franco-Annamites) năm nay, trước vẫn đinh-ninh tưởng không phải thi bằng Sơ-học yếu-lược cũng được đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt, cho nên nhiều cậu còn hờ hững không lo ngại gì. Cách mươi hôm nay mới biết lệ kỳ ở Bắc-kỳ bắt đầu thi bành ngay từ năm nay, nên ai nấy đều rỗi lên sợ lỡ ra mà hỏng cái bằng này thì thật khốn.

Có một điều là tưởng nên nói để các hội đồng chấm thi bằng Sơ-học yếu-lược nhớ cho là trong các bài thi, có bài ám tả quốc-ngữ, lệ định bỏ ai phải 5 *phút* bằng (5 *fautes graves*) là bị loại, nhưng khốn vì chữ quốc-ngữ của ta đã mấy người rõ qui cả nhất định, thế nào là phốt nặng, mà hễu nay mọi người đã trót không chịu lưu tâm đến, cho nên những chữ *ch* với *tr*, *s* với *x*, *d* với *gi*, với *r*, nhiều người vẫn thường lẫn lộn lắm; vẫn hay đó cũng đều là lỗi nên bắt-bẻ cả, song mới lần đầu, e rằng chưa ai kịp lưu-tâm, nếu cứ tính 5 chữ lỗi bị loại không tạm định hạn lỗi nặng nhẹ thế nào thì có lẽ chính các ông hội-đồng sát hạch, trong một bài ám-tả chữ quốc-ngữ bị làm đến một vài lần 5 chữ cũng nên, bởi vậy điều này tưởng trước khi chấm, các hội đồng nên bàn định cho kỹ rằng nhất định đã, mỗi khỏi có điều oan nặt cho học-trò, nhất là những người sắp sửa đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt thấy sau này.

Về cái thể cân cước, có ai lỗ kỳ đề « *Le Directeur* » là để c o các ông chưởng giáo các trường công trường tư kỳ, song có nhiều cậu học ở nhà không biết chỗ để « Le Directeur » lấy chữ ký của ai, vậy tưởng nên mách cho ai nấy biết rằng nếu là học-trò trường học trường nào thì chỗ ký đó có thể cho lý-trưởng hay phố-trưởng nơi mình ở ký, rồi xin chữ quan Công-sứ hay quan Đốc-lý nhận thực cũng được.

(Xem trang thứ bốn, cột thứ hai).

số 162

THUỶ-HỬ

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Tân-minh nói:

— Nhà-ngươi định đến bao giờ mới xuống ngựa chịu tội, lại còn muốn đàng lời nói khéo để phiến-hoặc quân-tâm đó chăng!

Nói xong, tức khắc truyền cho quân-sĩ nổi trống đánh. *Tân-minh* cầm ngọn lang-nha-bổng xông vào chực đánh *Hoa-vinh*. *Hoa-vinh* cả cười mà rằng:

— *Tân-minh* kia! Nhà-ngươi thật là một kẻ không biết người. Ta nghĩ nhà-ngươi là một vị thượng-tướng cho nên ta phải thả lỉ, để thương nhà-ngươi tưởng ta khiếp-sợ hay sao!

Nói xong, liền giục ngựa đến đánh. Hai bên đánh nhau hàng bốn năm mươi hợp mà chưa phân thắng bại. *Hoa-vinh* đánh luôn mấy hợp nữa rồi giả cách thua, quay ngựa chạy về một con đường nhỏ ở phía dưới chân núi.

Tân-minh nổi giận, hầm hầm đuổi theo, *Hoa-vinh* đứng ngựa giương cung quay lại bắn một phát tên trúng vào gò tả định mũ *Tân-minh*, rơi cái bông đỏ xuống, tự hỗ báo tin cho hắn biết vậy.

Tân-minh giật mình kinh sợ, không dám theo tứa, toan quay lại đuổi giết bọ Jâu-la thì chúng đã vỡ chạy, rất cả lên trên ngọn núi, *Hoa-vinh* đi con đường khác, rồi cũng quay về nơi sơn-trại.

Tân minh thấy chúng chạy cả, lại càng tức giận mà rằng:

— Ả bọn giặc cỏ này lại dám vô-lễ đến thế!

Tân minh thúc trống truyền cho quân-sĩ kéo lên trên núi. Vừa đi qua được ba trái núi thì bỗng thấy gỗ đá ở trên núi nện xuống, bốn năm mươi tên quân bị ngã, không thể nào mà đi được nữa, đành phải lui lại. *Tân-minh* lại càng tức-giận, đem quân đi vòng quanh dưới chân núi để tìm lối lên.

Đến lỉ giờ ngọ, lại nghe có tiếng thanh-la vang dong ở trên ngọn núi p ía tây, trong k u rừng rậm đã phất phơ những ngọn lavon khắp bốn mặt để tìm lối đi thì lối nào cũng có các cây gỗ ngổn-ngang, không sao đi được.

Bỗng lại thấy thám-tử phi-báo là ngọn núi phía tây có tiếng thanh-la và có cờ đỏ. *Tân-minh* tức thì quay ngựa chạy về p ía tây, khi đi tới nơi, lại chẳng thấy một người nào cả, mà cờ đỏ cũng không thấy.

Tân-minh giận lắm, nghiến hai hàm răng, đang lầm hầm đứng tại phía núi bên tây t.i lại nghe tiếng thanh-la vang động ở ngọn núi bên đông. Khi sang tới nơi, lại chẳng thấy một tý gì cả. *Tân-minh* bội phần căm tức, cứ một mực thúc quân lên núi tìm đường.

Bỗng lại nghe ở phía núi bên tây có tiếng vang-động, *Tân-minh* kéo cả đại đi quân-mã đi về phía tây. Khi sang tới nơi, trông lên trông xuống, tịnh chẳng thấy có một người nào. *Tân-minh* lại truyền cho quân-sĩ theo hai bên sườn núi để tìm lối đi.

Trong bọn quân-sĩ có một tên bẩm rằng:

— Chỗ này đâu không phải đường chính, chỉ có một lối ở phía đông nam là c m đường lớn có thể lên được. Nếu ta cứ tìm ở đây mãi thì e có khi lỡ việc.

Tân-minh nghe nói, tức thì p án rằng:

— Nếu tả tìm được con đường lớn thì ngay đ m hôm nay ta phải kéo sang.

Nói xong, lại tức khắc kéo cả đại-binh về phía đông nam. Bấy giờ trời đã tối đeo ngựa và người đều có ý nhọc mệt, khi đến chân núi, vừa toan hạ trại đ nấu cơm ăn thì bỗng thấy trên ngọn núi đèn lửa sáng rực, *Tân-minh* vô giận, lại càng 50 lên mã quân kéo lên trên núi.

Trong các bụi cây ở trên ngọn núi có bắn tên xuống, chết hại quân-sĩ, *Tân-minh* ít đắc đi phải quay ngựa trở xuống, sĩ giục quân-sĩ mau mau nấu cơm ăn. Chưa kịp nấu cơm thì trông ngọn núi lại có một toán quân rong đuốc kéo xuống.

Tân-minh với vàng kéo quân ra đuổi thì lại lại tắt hết. Đêm hôm ấy đầu có trăng, nhưng bóng mây che kín, không được rõ lắm. *Tân-minh* cầm tức không biết đường nào, truyền cho quân-sĩ phòng hòa đốt các cây trong rừng.

Bỗng nghe trên núi có tiếng còi tr ổi, *Tân-minh* ngẩng đầu lên xem thì trông thấy trên ngọn núi lửa đốt sáng chưng. *Hoa vinh* và *Tông-giang* đang cùng ngồi uống rượu. *Tân-minh* cầm tức, dùng ngựa đứng ở chân núi mà buông lời sỉ mắng.

Hoa-vinh cười mà đáp rằng:

Quan *Tân thống-chế* ơi! Ngài không nên nóng nảy, hãy về mà nghỉ ngơi, rồi ngày mai tôi sẽ cùng ngài quyết một trận sống-mái.

Tân-minh nổi giận mà rằng:

— Đứa phản tặc kia! Mày hãy xuống đây giao chiến cùng ta trong ba trăm hợp, rồi sau sẽ thương-nghị.

Hoa-vinh lại cười mà đáp rằng:

— Quan *Tân thống-chế* ơi! Hôm nay ngài nhọc mệt lắm rồi, dẫu tôi có đánh được ngài, cũng c ăng lấy chi làm tài giỏi. Ân là ngài hãy lui về, sáng mai lại đến.

Tân-minh nghe nói lại càng tức-giận, muốn tìm đường tiến lên, nhưng lại sợ cái lối cung tên của *Hoa-vinh*, cho nên cứ đứng ở dưới chân núi mà sỉ-vả hoài.

Tân-minh còn đang sỉ-mắng thì bỗng thấy quân-sĩ náo-động. Số là về phía sau lưng có một bọn lâu-la nấp tại trong bóng cây tối mà bắn cung ra. Quân-sĩ sợ hãi, đều tránh cả vào một cái hang to ở dưới chân núi.

Bấy giờ đã vào hồi canh ba, quân-sĩ đang đứng ở trong hang tri thình-linh không biết nước đâu chảy về đầy rẫy, thành một cái ngòi lớn. Quân-sĩ kẻ nào lớp ngập lên bắt trói đem lên trên núi, kẻ nào không lên được, đều bị chết ở dưới ngòi.

Lại nói chuyện *Tân-minh* bấy giờ tức giận không thể nào kể xiết, trông thấy có một lối đi nhỏ ở bên cạnh, lên-vàng giục ngựa tiến vào để chực lên núi, vừa đi được độ giảm chực bước thì cả người lẫn ngựa bỗng sa phải một cái hố sâu.

Bọn lâu-la mai phục hai bên thừa thì lấy câu liêm móc *Tân-minh* mà lôi lên, lột trên mũ áo và khí-giới, rồi trói chặt lại, giải về cho trại để nộp các vị đầu lĩnh. Con ngựa của *Tân-minh* ở dưới hang cũng kéo đem lên.

(*Còn nữa*).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKIOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười, cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, tiến-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chúa phê rằng:

Chiếu như đã được phòng của MONTÈS qui ông, có chở nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dạng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thị ghi cho qui được phòng chế-ông để là thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Pilules Antidysentrique

Thuốc ấy rất thần-hiệu đau nặng đến đâu uống cũng khỏi.

Mỗi ngày uống 10 viên

Mỗi lọ giá: **0$60**

BÁN TẠI:

Hiệu Bào-chế MONTÈS

HANOI

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệp tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3045 MẬU-THỊNH kính cáo.

CUỘC THI CÂU-ĐỐI (1)

Câu ra:

Rằng nay thánh - trạch dồi - dào, tưới ra đã khắp.

Các câu đối:

Lạ sao cơ duyên đâu bỗng, tìm vào đến nơi.

Phạm-Sự-Dĩ Minh
Secrétaire des Batiments Civils
(Travaux publics) Hanoi

* * *

Một đấng anh hào thao lược, sức hơn gồm tài. — Trong cõi người ta tài mệnh, khéo là vun nhau. — Khen mấy anh hùng đứng giữa, trần ai mới già. — Ngẫm âu người này bấu ấy duyên vào để cảm. — Vốn nhà xưng quỳnh đất-nước, vẫn là đồng thân — Chịu tiếng vương thần thanh thần, đường cái họ ọi.

Tổng Hải
9, Rue Sa'gon, Nam-định

(1) *Tập một câu ở trong bộ* « **Tục Tái-sinh-duyên** » *mà đổi, chứ không phải tập* **Kiều.**

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi là Nguyễn phúc Long buôn thóc gạo, ở số 18, phố Ngõ gạch, Hanoi, có thằng con nuôi tên là Léon Perrier, dit Qui 16 tuổi, học ở trường Bách nghệ Haiphong, nó mới ra hôm 5 Avril này,

Xin các ông các bà quen thuộc đừng ai giao tiền, hoặc cho vay mượn gì tôi không chịu trách nhiệm.

Nay kính.

CÁO-BẠCH

Mấy lời bá cáo gần xa,
Dịp này nông-vụ các nhà vừa xong;
Làm trai hễ lỡ ngỡi không,
Cũng nên kiếm việc để dùng thì tiện;
Bằng Danh về hội Đông-triều,
Mỏ than khai đã bao nhiêu năm rồi;
Mỏ mang cũng lắm thú vui,
Nhà thương sẵn thuốc cho người về-
Cửa nhà rộng rãi rung rinh. [sinh;
Khẩn cầu sẵn có miếu đình đôi nơi;
Nước ăn nhờ có máy hơi,
Ống truyền tuôn chảy đến nơi cạnh
Trò vui có si-nê-ma, [nhà;
Chớp cho hàng phố các nhà xem không;
Có trường quốc-nữ phỏ-thông,
Đặt thầy giáo dạy nhi-đồng sớm trưa;
Bán buôn hàng hóa có thừa,
Chợ bày đông đảo tàu đưa ra vào;
Việc lắm công xá cũng cao,
Ước ngày chừng độ năm hào trở lên;
Đỡ đần nhờ có chủ quyền,
Giữ phần công chính giáp bên đồng-
Cu o đưa mở số vui sao, [bào;
May ai dự tráng lĩnh vào đỏ chơi;
Chẳng là những thế mà thôi,
Hòa hồng lại thưởng cho người làm lâu;
Hội tư cấp chẳ đứng đầu,
Công-ngàn cốt để giáp nhau lúc cùng;
Họ tên hình ảnh mấy dòng,
Biển vào trong sổ để dùng làm ghi;
Tiện cho lúc ở lúc đi,
Hình này tức cũng thể tày thân đây;
Mấy lời biện bạch trên này,
Toàn là sự thực tỏ bày dám sai;
Dám xin liệt-quí tôn thai,
Rủ lòng quang cố khuyến người đàn
Hãy nên tuổ một lần xem. [em.

Mỏ Bằng-Danh, đồn Uông-bí, tháng một năm Giáp-tí

Tiệc tháng của hội Địa-dư. — Tiệc tháng của hội Địa-dư (Société de géographie) đến ngày thứ ba 21 avril hồi 8 giờ sẽ mở tại nhà xẻo Tây. Tiệc xong chừng 10 giờ thì quan chánh kiểm-sát tài chính Noirès sẽ diễn thuyết về những cuộc du-lịch không trong lại cõi Đông-pháp.

Về hưu trí. Nay đã có nghị định cho M. d'Argence là đốc học các trường phía nam Hanoi về hưu kể từ ngày 1er avril. M. Trombetta là đốc học Hà-đông lại đổi về khu ấy thay M. d'Argence.

Cải chính. — Trong số báo hôm qua 10 avril 1925 ở mục « Trung-kỳ tương-tế hội » có đăng lầm chỗ ở của M. Trần-trọng-Kim, ở Hanoi. Vậy nay đăng lại như sau này:

Phó hội-trưởng: M. Văn-đình Quang, Commis des Douanes & Régies à Hanoi; M. Trần-trọng-Kim, Secrétaire principal du Service Judiciaire à Haiphong.

Hai ngày cuối cùng!!!

Xin nói để các quý-khách được biết: Phim ảnh khải hài « TOU-FOU MUỐN LẤY VỢ » đang chiếu tại rạp chớp bóng CINÉMA PALACE HANOI thì chỉ còn chiếu có bốn buổi nữa là hết (ban ngày và tối thứ hai và thứ ba 6, 7 Avril 1925) rồi không bao giờ còn chiếu lại nữa.

Vậy, các quý-khách, ai chưa xem, xin mau mau kẻo hết.

Thứ hai và thứ ba 6, 7 Avril 1925
Ban ngày từ 5 giờ rưỡi đến 7 giờ rưỡi tối
Tối từ 9 giờ đến 11 giờ đêm

tại rạp CINÉMA PALACE

CHIẾU PHIM ẤNH ANNAM

TOU-FOU

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ độ nguỉ Đông Bắc-đẩu hội tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Kuế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG: Giá 1$50
Phòng thăm bệnh tại **ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.**
GIÂY NÓI SỐ 236

6361.

Sao rét mãi thế? — Sao năm nay rét đi, rét lại, rét da, rét dẳng mãi thế? Ngày nay đã gần đến bạ-tuần tháng ba rồi, mà con én đưa thoi, chín chục thiên-quang cũng đã bầu như bóng câu qua cửa sổ, thế mà còn rét, tưởng khi-hậu: năm nay cũng lạ thật! Sao bão tháng ba nắng đỏ-dội, thế mà tự trẻ coi già, tự thành-thị chí thôn-quê, lẻ mình áo bông là-sù, người *pardessus* chỉnh-chện, nào ngờ đâu ải rét tháng ba mà dữ thế! khiến cho những con nhà cơ-làn, cơm đã chẳng có ăn mà áo lại không đủ mặc, tự ngày mới bắt đầu vào rét đã ngong ngóng cho chóng qua ngày đoạn tháng, cho qua cái nỗi cơ hàn! khiến cho các hàng lao-động kể trên đường người dưới ruộng, mưa tuôn vào mặt, nước buốt tận xương, song chỉ vì cái kế sinh-nhai, nên cam chịu dọa đầy thân trâu ngựa! Không những thế mà thôi đâu! Không những là rét mướt làm ăn vất vả, mà những nhà mẫu kia đã được xanh ngon đỏ ngành! Không biết ông xanh xanh kia định đọa đầy con nhà nông ta đến bao giờ, năm ngoái đã nhà trở cửa rụt rung ngập vườn tràn, năm nay lại muốn làm cho lỏng ăn lẫn nữa thì thật là khốn lắm thay! Ấy đấy! những người khổ thì khổ là thế! song chỉ vì thương cho những ai tiền rương thóc lịch, có biết đâu những cơn gió bấc mưa dầm ít lâu nay, biết bao nhiêu người kêu giời trách đất vì áo cơm chẳng được ấm no, biết dao nhiêu kẻ tài phận lỏn duyên vì số phận đã nhiều phen khổ sở!

Vậy thì ông xanh có thương tới kẻ cơ-hàn, có xét đến người lao-động thì xin ông hãy cất xem dưới thế gian đường kia nông nỗi nọ cay đắng biết là bao!

Sao bảo rằng giời ở chí công,
Cuộc đời thu xếp thế sao song!
Ông ngồi cao tít ông không biết,
Ay dưới trần-gian họ oán ông!

K.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Ông lý chứ không phải kẻ cướp. — Hồi tám giờ tối ôm mồng chín tháng ba ta vừa rồi, tại làng H. L. nhà nào nhà ấy còn đương trò chuyện ca ca đi ngõ, bỗng nghe thấy tiếng kêu cướp ở mả kia tại xóm Sông. Đến nơi thì mới biết không phải cướp, đó là thầy lý trưởng đương thừ đem một bọn chừng 11, 12 người có gậy, sào, tù-và, ốc biệu đến hỏi thế một bọn thợ đang làm nhà tại ấy. Tối hôm ấy nhà chủ đang sửa rượu hoàn công thợ mộc. Bỗng nghe tiếng gọi cổng, vợ chủ nhà ra mở thấy lố nhố nhiều người lạ mặt, ngỡ tinh, bỏ chạy ra vườn mất. Nhà chủ thấy vậy hồ hoán lên thì họ đi ngay. Lại nghe như bọn gia-nhân lý trưởng ấy thì nhà chủ biết mặt biết tên, còn 5, 6 người nữa lạ mặt không biết, nghe đâu là bọn phu lò gạch của lý trưởng. Nhà chủ có kêu bị giật mất số tiền 60 đồng là tiền để chi công thợ.

Sự chủ đã trình quan tổng và quan huyện sở tại, chẳng hay xét xử ra sao.

Bình lâm

PHÚC-YÊN

Một sòng bạc to. — Thuộc về con đường Tiền-châu có một làng cách tỉnh lị độ 2 km, có một sòng đánh sóc đĩa to, đo mấy người đàn anh làng ấy chung phần với nhau mở ra đã trót hai tháng nay, nghe đâu họ sát phạt có canh ăn thua nhau vài nghìn. Tuần nào các con bạc tỏ dạo này xem ra lắm kẻ thất cơ lỡ vận.

Cờ bạc là việc quốc cấm, thế mà sòng bạc nay họ hoành-hành một cách quá sức tự do. Tôi nào cũng có mười mấy cái xe cao-xu đi đưa khách ra con đường Tiền-châu. Các con bạc kéo nhau đi lũ năm lũ bảy đông bằng các con công đi-tử đi chầy hội phủ Giầy thế mà chẳng thấy ai ngăn cản gì cả.

P. B. T.

VIỆC KINH-ĐÔ

Đón quan quyền Toàn-quyền Monguillot. — Khi tàu *Azayle Rideau* qua bến Tourane mới rồi, quan Khâm-sứ Pasquier có vô Tourane để chào quan quyền Toàn-quyền Monguillot

Chức thủ-hiến y-chính tại Đông pháp. — Quan y-khoa bác-sĩ Gaide là chánh sở y-chính Trung-kỳ vừa mới tới Hanoi để nhận chức quyền giám-đốc sở y-chính Đông-pháp.

Thở huyết mà bỏ mạng. — Cách vài hôm nay, tại nơi chợ Ba-vinh có một người trai bạn ghe bầu ở Quảng ra bán đường đen, người ấy xem béo chắc lực lưỡng lắm, tối mà vừa mới xách cái rổ vào chợ mua ăn, bỗng nhiên mà sặc huyết ra cả mũi và miệng một cacu rất kinh khủng, được một hồi lâu ngã lăn xuống đất, liền đem xuống ghe để chờ đi nhà thương thì chết ngay.

Phường xiếc Đại-Nam giúp dân bị nạn. — Tối hôm 4 avril, phường xiếc Đại-Nam đã diễn trò đủ các trò, từ 9 đến 12 giờ để lấy tiền giúp cho kẻ nạn dân ở Trung-kỳ.

Có ông Chẩn vâng lệnh trên, thi-hành cuộc diễn hý ấy giúp sức cùng phường xiếc, nào là đi bán vé cho khắp cùng quan lại, nhân dân, nào là sắp đặt thêm chỗ ngồi cùng trần thiết bài trí cho thêm vẻ trang-nghiêm tráng lệ.

Tối hôm ấy người đi xem đã mặt: từ quan Khâm-sứ, quan quản-lý phủ Khâm-sứ, các cụ lớn viện Cơ-mật và các quan lấy Nam cùng nhân dân vào đông chật không còn một cái ổ ngồi. Phường xiếc diễn lắm trò rất tuần kỳ, suốt ba bốn giờ tiếng vỗ tay tưởng nghe vang dậy. Hôm ấy thu được non ngàn đồng thì phường xiếc chỉ lấy có ba trăm, còn bao nhiêu cũng vào hội cứu hoạn để giúp cho dân bị nạn.

(Xem trang thứ tư).

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

Đồ dùng trong nhà. — Một vài thứ giá hàng

Xoong viền mép, bằng aluminium poli, chuôi mạ thiếc 12 c/m.	3 fr 00
Một bộ năm cái xoong bằng aluminium poli, chuôi có đồ giữ nóng . . . . . Một bộ:	50 fr. 00
Faitout bordé bằng aluminium poli, hình vại 20 c/m . . .	15 fr. 00
Poêlon bằng aluminium poli, chuôi bằng gỗ tròn, vung có chùm 10 c/m.	2 fr 50
Timbale bằng aluminium poli, hình nón.	1 fr 75
Đĩa sâu lòng, bằng sắt mạ thiếc 20 c/m	2 fr. 75
Cocotte tròn, bằng gang đen, không rỉ được, có quai và vung.	16 fr. 50
Thùng làm bằng kẽm, thùng gỗ, thùng mạ hai lít	95 fr. 00

ROUTE POSTALE N° 40

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 10 Avril 1925

CHU MAI THẦN

Tích này có vui đào lắng, kép thương, tuồn-ly, vợ Huế. Hay nhất là chỗ đánh ghen. Xin qui khách lấy bỏ sớm cho.

Tối thứ bảy 11 Avril 1925

TAM ANH HỘI NGỘ

Anh hàng kiến nghĩa cương vi, Hồi sau tỏ mặt tu my với đời.

Tích hát này vai tứ cầu đến cuối.

Tốt thay chè Sâm-Mậu

Suất hiệu ở Nam-bang đã lâu năm đối với các thứ chè, thì chẳ nào cũng có biệt-vị phiêu-hương, nhưng chè Sâm-Mậu, chẳng những là nước xanh hương thơm pha được nhiều lần và lại cũng không ngăn sự ngủ, mà uống vào thì tinh thần khoái sảng lắm, vậy hiệu chè Sâm-Mậu nên làm cho thấy trung như nhất, và các ngài đồng bang dùng chè cho biết lời của tôi nói thiệt.

Thanh-hóa quan Tổng-đốc

膺 壽 於 驗 職 名 森
譽 化 他 香 經 已 茂
証 總 號 味 買 久 茶
認 督 泰 勝 飲 本 驛

Hiệu kim-hoàn

昌 港

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs. Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chế-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chổ tại trường Cao-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đánh tuổi. Các ngài chiếu-cố lại sẽ sốt-sắng chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dụng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

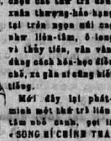
Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền Hanoi. 3030

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bản Tết, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Yê-đi-xơn, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi cao như liên-tâm, ô-long vi thầy tiên, vân vân, đóng cách hòa-hợp điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cành, gọi là « SONG HỈ CHÍNH THÁI DANG » bản-công được nhiều qui khách hoan nghênh. Nay xin đem những điều riêng của trà VINH-MẬU dâng bầy, để qui-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi điểm bán trà VINH-MẬU:

Hà-nội: phố Khách, số 144.
Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn bạch

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người. bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhầm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol •

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE. Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

Cuộc số số về việc lập Đài kỷ-niệm các trận vong chiến-sĩ

Chiếu theo nghị-định quan Thống-sứ Bắc-kỳ ngày 23 Septembre 1924

Kỳ mở số ngày 1er Mai 1925

TÁM VẠN PHIẾU 1$

1 lô.	10.000$00
2 lô.	5.000.00
5 lô.	1.000.00
10 lô.	500.00
100 lô.	100.00

Từ nay trở đi ai muốn mua các phiếu cứ đến tòa Đốc-lý, các nhà băng, những nhà buôn to trong thành phố và các tòa Sứ các tỉnh ở Bắc kỳ đều có bán cả.

Chỉ mất có 1 đồng, mà may ra được những 10.000 đồng,

Vợ thuốc chồng. — Cách vài hôm nay ở trong thành có xảy ra việc vợ thuốc chồng, mà lạ thay thuốc chồng là cái ấng phải ngoại tình mà thuốc chồng, chẳng phải thù hiềm mà thuốc chồng mà chỉ bởi tư tưởng chồng mà thuốc chồng mới tuật là một điều kỳ-dị.

Số là hai vợ chồng một ông chưởng vệ kia có phú quí mà không tử-tức, cho nên ông phải cưới hầu mà kiếm con. Nàng hầu sanh được hai đứa con trai, còn bà vợ đành-chịu vô-dục. Bởi thế mà nỗi sầu càng ngày càng dồn-dập nên đã p ải bệnh trọng, thuốc thầy điều-trị đã công phương mà không khỏi thì đã đành chịu chớ tức biệt-lý. Cách vài hôm đây ông Chưởng bị bệnh đau bụng rất kịch-liệt đem vào nhà thương, quan thầy thuốc dùng thuốc tẩy trương vị và cứu khỏi rồi lại xét được vì trúng thuốc độc mà đau thì lập tức đã cho k ám những vị đồ ăn dư của bệnh nhơn thì xét được trong đồ ăn có bỏ lẫn gan cóc là một vị thuốc độc rất dữ. Bởi thế mà phải tra hỏi kỹ càng thì đã xét được gan cóc ấy của bà Chưởng bỏ cho quan Chưởng ăn mà rất lạ thay.

Bà khai rằng vì quá thương ông muốn ông chừng chết một lần, chớ không muốn để lại cao kế khác được riêng vui vì nết son vẽ p ấn mỏi mang, mà khuây lạnh tình vợ chồng xưa cũ.

Ôi cái lưỡi không xương nhiều đường lắt léo, đem cái hờn ghen mà chữa lấy cái tình thâm xem thế trí biết tối độc phụ nhơn tâm mà tưởng cũng do bởi cái lòng ganh tuộng mà xui nên lòng độc ác.

Nghe đâu bà C ưởng nay đã ngậm hờn về chín suối, nhưng cái tiếng thuốc chồng còn ở mãi chốn nhân-gian.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA THIÊN

Thất cổ. — Tại làng Vĩ-giạ thuộc huyện Hương-thủy cách vài ngày nay có xảy ra một việc án mạng thất cổ của một tên phu kéo xe cho một thầy thông kia. tên phu ấy thất ở tại nơi cây thầu dầu ở sau bờ nhà thầy thông ấy. Vì cớ gì mà nó tự tìm đoạn xử, thì c ưa rõ nhưng cứ như sự khám nghiệm và lời cung khai của nhà chủ nuôi nó thì nghe đâu quan còn phải tra xét cho được minh bạch rõ ràng, còn cái tử thi tôi khi xét nghiệm xong đã cho mai táng.

TOURANE

Đừng nên ăn bầu đắng. — Bầu, dưa, bí, mướp là vật ăn hàng ngày, mướp thì còn có thứ mướp ngọt, thứ mướp đắng, cho bầu gì lại có bầu đắng bao giờ. T ế mà mới rồi có nhà người kia buổ. sáng người nhà đi chợ mua về một trái bầu tròn, khi nấu coin nếm thử thấy đắng lắm, cả nhà không ai dám ăn, đem đổ đi cả. Đến chiều còn lại nửa trái, có một người trong nhà thấy non nẻo tối tươi mới tẻo rẻ đem nấu rồi ăn thử một miếng, dầu thấy đắng nhưng cũng nuốt liều thử xem sao. Không ngờ vừa nuốt vào khỏi cổ l ền thấy trong mình biến-cải, ú tai, choang mắt, chong mặt đau đầu rồi phát thổ tả ngay, phải cứu cấp giờ lâu mới được khỏi chết, song cũng bị ngất-ngất ít-ửt hơn một ngày trời mới tỉnh. Ấy là may chỉ mới ăn phải có một chút, mà còn dữ dội như thế, chớ nếu ăn nh.ều ắt hẳn vô-phương khả cứu, ghê khiếp thay !

Từ nay nên nhà ai có mua nhầm thứ bầu ấy thì nên lập tức bỏ ngay chớ có ngửi nó cũng như mướp đắng mà ăn lắm, nguy hiểm lắm.

Mà nghĩ cũng lạ thay cho cái người ăn bầu ấy, vật đã lạ như thế sao lại còn ăn làm gì ? May không thì chút nữa còn chi là tính mệnh. Ai lại có đem thân mình ra mà thí-nghiệm vật ăn bao giờ. T. L.

Nếu ai mắc phải bệnh tinh e lậu và giang-mai, dù lâu hay mới, đã nặng hay nhẹ, mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên lập tức đến thuốc cứu hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, n° 40, Rue Principale à Bắp-cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bằng thuốc bệnh tinh đã có tiếng không nơi nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tự ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 83, phố hàng Bồ và ở Huế hiệu Phương-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán nữ.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng dạ dầy, đau dạ dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$ 10

Có bán tại : Nhà Bà chuông, Hanoi

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu,
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phải làm cho hay ho bắt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ !
Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay
Ấy là:
Thuốc nước bổ huyết
MẠC BỔ 1$40

CHÂN-HƯNG
Nhà Đồ bán đồ vàng bạc thực có giấy cam kết
Phố hàng Bạc, số nhà 64, Bắc-kỳ, Hanoi
TÉLÉPHONE N° 336 — TÉLÉGRAMME CHANHUNG

C. J. BONNET
là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Votre intérêt !!
est de coiffer
un bon
CASQUE EN LIÈGE
3$50 & 3$00
COIFFANT
LÉGER
SOUPLE
ÉLÉGANT
SOIGNÉ
DURABLE
DEMANDEZ
CHEZ HAI-CHINH
SEUL FABRICANT
74-76, Rue du Pont-en-Bois. — HANOI
2042

THUẬN-THÀNH
Bottier — Chapelier
7, Rue des Caisses, Hanoi
Kính trình qui-khách,
Bản-hiệu mới sang nhiều mẫu đẹp, giá bán rẻ Wood-Milne, dây giầy (lacet) bán buôn giá hạ, xin mời các ngài chiếu cố.
NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính mời

Giá giầy ở ca-ta-lô số 6 rẻ bán-hiệu, nay còn tính hạ giá ở tarif n° 7 hạ nhiều

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酸補
J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每朝食前各喫飯沒喉嚨欽喫

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

CỨ MỖI NGÀY
lại uống
MỘT VIÊN THUỐC HƯỜU
CỦA ÔNG
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm nơi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.
Thuốc nước nầy trị các chứng bịnh:
NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.
BÁN TẠI Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ
Tôi làm nước năm nay thuốc ELIXIR có chế dưỡng của quan lương-y Guillié ấy tinh thần hội trong những bịnh HƯ PHẾ, đau trong TỲ Vị, thổ nọi, TRÁI TIM, ĐAU CẦN, ĐAU MÌNH, RỤT VÓ DA, mặc CHÓNG MỆT, BỊNH KIẾT, BỊNH HO ĐÀI, BỊNH CÚM, cuối CHỨC NGOÀI DA và bịnh xổ THƯƠNG HÀN trong dụng.
Ấy là một thứ THUỐC BỔ rẻ tiền và rất hữu nghiệm làm cho HUYẾT HÀ TINH KHIẾT không bịnh gốc bịnh ĐÀM hay là MẬT phải rồi uống có may lắm.
Bởi vì thuốc tri đàm nào mà không có đắng ấy, tên Paul CAZE thì chớ đừng
LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
Nếu cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux
Chính chế tại nhà tôi số 9 phố PHÚC KIẾN, HÀNH DƯƠNG làm chủ, đường GRANDIÈRE thì ELIXIR làm tại số 8, là TRONG CÁC HIỆU PHÁNG XÉT cả nữa

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

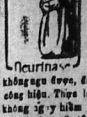
Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

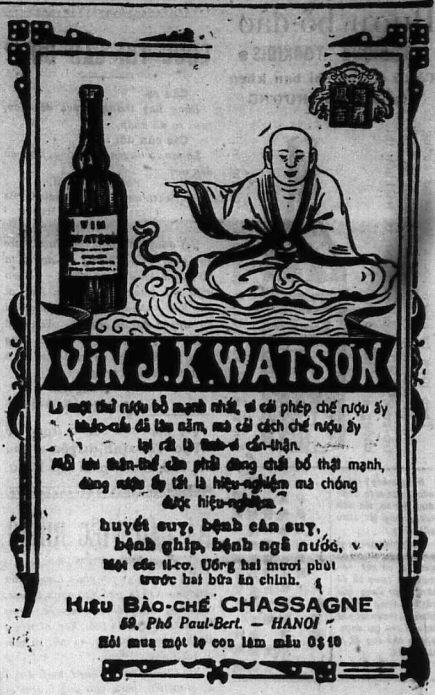
Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG GÂN

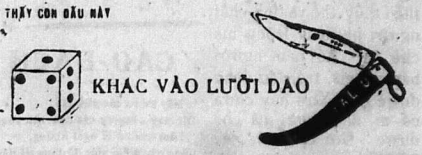

Chúng tôi lấy làm hân-hạnh mà bá-cáo cho công chúng đều biết rằng quan Bác-sĩ Leroy, là thầy thuốc, coi các nhà thương ở Ba-lê mới tìm được một thứ thuốc rất công hiệu để chữa những bệnh không ngủ được, bệnh đọc gân, bệnh gà, đánh bồng ngực, khó thở, để làm cho chết được sáng cho ốc được yên lặng và được tỉnh trong.
Quan Bác-sĩ Leroy ngài bảo thuốc Neurinax này dùng mà chữa bệnh không ngủ được, đau gân, đau cốt thì rất là công hiệu. Thực là một thứ thuốc rất lạ, không sợ y hiểm gì cả, mà ở xứ nóng dùng thì lại càng tốt lắm.
Neurinax
Ở các hãng bào chế to đều có bán cả
2056

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy thảo-cầu đã tìm ra, mà cái cách chế rượu ấy tại chỉ là thảo-cầu cần-thận.
Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.
huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghịp, bệnh ngã nước, v. v.
Một cốc ti-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.
Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert. — HANOI
Bởi mua một lọ con làm mẫu 0$10

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON
2060

Với 10 quan, sẽ được
100.000 quan
Muốn như vậy, nên mua một phiếu
CRÉDIT FONCIER 1912
Lúc mua phiếu phải giả 10 quan, sau mỗi tháng đóng 30 quan.
Nộp tiền lần đầu liền được quyền sử-dụng cái vé, và hễ vé trúng số được lãnh cả tiền.
Mỗi tháng cứ ngày 22 thì rút số — Nghĩa là mỗi năm 12 lần rút số
Nộp tiền liền được ngay cái số vé, và được dự tất cả các cuộc rút số cho đến khi vé trúng số mới thôi. Các vé Crédit Foncier de France được 3% lợi-tức.
MỖI LẦN RÚT SỐ, CÓ:

1 lô.	100.000 quan	12 lô	1.000 quan
1 lô.	10.000 quan	100 lô	500 quan

Gửi danh-hiệu và số tiền nộp kỳ thứ nhất là 10 quan
đến Comptoir Colonial de Crédit à Marseille, 125, Boulevard Périer

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT TRIỆU
HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN
Muốn được một số tiền kỳ, nên mua một cái vé
CRÉDIT NATIONAL 1920
Lúc mua vé tại giả 20 quan rồi đến tháng 23 tháng mỗi tháng ba mươi quan. Nộp tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền sử-dụng, hễ vé trúng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu cho đến đúc một tí, thôi hẳn như không nghĩ đến, mà đã được đủ cả cuộc rút số, lại được có quyền sử-dụng mỗi cái vé rồi quý có sinh lợi-tức.
Về Crédit National mỗi năm làm kỳ dự cuộc rút số : là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.
Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU	
1 lô.	500 000 quan	
2 lô.	200 000 quan	
3 lô.	100.000 quan	
6 lô.	50.000 quan	

Tiền trúng số làm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan.
Bảo-kê những số được trúng số rồi của không mất tiền. Muốn dự cuộc rút số kỳ thứ nhất ngày 30 quan cho ông chánh quản lý của nhà Bác-quan de Crédit de Marseille, tại số nhà 59, đường quan Thành, Hanoi.
Việc bán vé này theo như điều luật ngày 13 Mars 1918.
NGƯỜI MUA ĐƯỢC MỌI ĐIỀU CHẮC CHẮN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)